

2. Podstatná jména

Ve francouzštině rozlišujeme pouze dva rody podstatných jmen, a to rod mužský a rod ženský.

Rod podstatného jména je vždy uveden ve slovníku. Rod podstatných jmen ve francouzštině neodpovídá velmi často rodu podstatných jmen v češtině (např. le jardin - (ten) zahrada, la table - (ta) stůl, apod.), proto je třeba se vždy pečlivě naučit, jakého rodu je příslušné podstatné jméno.

2.1. Mužský rod podstatných jmen.

Přestože rod podstatného jména je třeba se vždy naučit s příslušným slovem, existují koncovky typické pro oba rody, které nám mohou pomoci rod určit. Pozor, neplatí však sto procentně, existuje řada výjimek. Typickými koncovkami mužského rodu jsou tyto:

- age např. le village (ale: la plage, la page, atd.)
- ail např. le travail
- ard např. le boulevard
- eau např. le bureau
- et např. le buffet
- ier např. le calendrier
- in např. le moulin
- isme např. le journalisme
- ment např. le monument

Mužského rodu jsou ve francouzštině:

- názvy zlomků: un demi - polovina
- názvy jazyků: le français - francouzština
- názvy barev: le noir - černá
- názvy stromů: le pommier - jabloň
- názvy chemických prvků a kovů: le fer - železo

2.2. Ženský rod podstatných jmen

Některá podstatná jména mají stejný tvar v obou rodech, liší se pouze členem, např:

un artiste	une artiste	umělec/umělkyně
un élève	une élève	žák/žákyně

Některá podstatná jména tvoří ženský rod přidáním koncovky -e k podstatnému jménu mužského rodu (někdy i se změnou výslovnosti), např:

un ami	une amie	přítel/přítelkyně
un cousin	une cousine	bratranec/sestřenice
un avocat	une avocate	

U některých podstatných jmen dochází ke změně pravopisu a tím i ke změně výslovnosti. Typickými změnami koncovek v ženském rodě jsou např:

Zdvojení koncové souhlásky:

un Parisien	une Parisienne
un lion	une lionne
un chat	une chatte
Jean	Jeanne

Jiné změny v koncovkách podstatných jmen ženského rodu:

-ère	un boulanger	une boulangère
-esse	un comte	une comtesse
-euse	un danseur	une danseuse
-trice	un acteur	une actrice

Dalšími typickými koncovkami ženského rodu jsou:

-tion	la situation
-sion	la télévision
-té	la société
-ette	la cigarette
-ance	la connaissance
-ence	la différence
-ure	la culture
-ode/-ade/u	la méthode

2.3. Jiné formy tvoření ženského rodu:

Některá podstatná jména mají odlišné výrazy pro oba rody, např:

un fils	une fille
un homme	une femme
un père	une mère
un mesieur	une dame

Některá podstatná jména přidávají výraz označující ženský rod:

le mâle du papillon	la femelle du papillon
le ministre	madame le ministre

V názvech některých povolání se používá tvar mužského rodu i pro rod ženský, např: architect, athlète, chef, docteur, écrivain, journaliste, juge, médecin, professeur, atd.

Některá podstatná jména mají v obou rodech stejný tvar, podle příslušného rodu ale mění svůj význam, např:

un critique kritik	une critique	kritika
un livre kniha	une livre	libra
un manche rukojeť	une manche	rukáv
un mode způsob	une mode	móda
un poste místo, postavení		une postepošta
un tour zatáčka, okružní cesta	une tour	věž

2.4. Množné číslo podstatných jmen

Množné číslo podstatných jmen tvoříme přidáním koncovky -s ke tvaru jednotného čísla. Výslovnost podstatného jména se tímto nemění, s výjimkou vázání.

le sac	les sacs
une page	deux pages

Podstatná jména zakončená v jednotném čísle souhláskou -s, -x, -z koncové -s pro množné číslo nepřidávají, např:

le cas	les cas
le gaz	les gaz

Některá podstatná jména mají v množném čísle koncovku -x. Jsou to např.:

Podstatná jména končící na -eau:

le bateau	lea bateaux
l'eau	les eaux
le rideau	les rideaux

Podstatná jména končící na -au:

le noyau	les nuyaux
----------	------------

Podstatná jména končící na -eu:

le cheveu	les cheveux
le feu	les feux
le jeu	les jeux
(ale: le pneu	les pneus)

7 podstatných jmen končících na ou:

le bijou	les bijoux
le caillou	les cailloux
le chou	les choux
le genou	les genoux
le hibou	les hiboux
le joujou	les joujoux
le pou	les poux

Ostatní podstatná jména přijímají -s, např.:

le clou	les clous
le cou	les cous

Podstatná jména končící na -al, např.:

le cheval	les chevaux
le journal	les journaux

Výjimkou jsou tato podstatná jména:

le bal	les bals
le cal	les cals
le carnaval	les carnavals
le chacal	les chacals
le choral	les chorals
le festival	les festivals
le récital	les récitals
le régál	les régals

Podstatná jména končící na -ail, přidávají -s, např.:

le chandail	les chandails
le rail	les rails

Výjimkou je těchto 7 podstatných jmen:

le bail	les baux
le corail	les coraux
l'email	les emaux
le soupirail	les soupiraux
le travail	les travaux
le vantail	les vantaux
le vitrail	les vitraux

Nepravidelně tvoří množné číslo např.:

un oeil	des yeux
Madame	Mesdames
Mademoiselle	Mesdemoiselles
Monsieur	Messieurs